

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра економіки промисловості

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: «Обґрунтування проекту підвищення
ефективності використання основних засобів
підприємств зернопереробної галузі»**

на здобуття ступеню вищої освіти «магістр»

Здобувача Ромчука М.О.

2 курсу 710 групи

Керівник проф. Самофатова В.А.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від «12» грудня 2022 р., протокол № 7.

Завідувач кафедри економіки промисловості _____ проф. Павлов О.І.

Одеса – 2022 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки, бізнесу і контролю

Кафедра економіки промисловості

Ступінь вищої освіти «магістр»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри

економіки промисловості

«___» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Ромчука Микити Олеговича

1. Тема роботи: «Обґрунтування проекту підвищення ефективності використання основних засобів підприємств зернопереробної галузі»
Затверджена наказом від 15 вересня 2021 р. наказ № 723-03
2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 05 грудня 2022 р.
3. Вихідні дані до роботи: огляд ринку зернопереробної галузі України, фінансова та статистична звітність підприємств за два роки, наукові праці вітчизняних та закордонних науковців відповідно до теми роботи
4. Перелік питань, які потрібно розробити: теоретичні та методичні засади оцінки ефективності використання основних засобів підприємств, оцінка ефективності використання основних засобів зернопереробних підприємств, проект заходів по підвищенню ефективності використання основних засобів зернопереробних підприємств
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): підходи до трактування категорії «основні засоби» (табл. 1), динамка виробництва борошна в Україні (рис. 1), конкурентна структура ринка борошна в Україні (рис. 2), оцінка технічного стану основних засобів підприємств (табл. 2,3), показники ефективності використання основних засобів підприємств (табл. 4,5), оцінка джерел відтворення основних засобів підприємств (табл. 6,7), Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємств (табл. 8,9), Вплив заходів на техніко-економічні показники

діяльності підприємств (табл. 10,12), Основні техніко-економічні показники ефективності діяльності підприємств до та після впровадження заходів (табл. 11,13)

6. Консультанти по роботі із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 31 серпня 2022 р.

Керівник _____ проф. Самофатова В.А.

Завдання прийняв до виконання _____ Ромчук М.О.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
Робота з літературними джерелами	01.09.22 р. – 25.09.22 р.	виконав
Написання теоретичної частини роботи	26.09.22 р. – 15.10.22 р.	виконав
Аналіз стану зернопереробної галузі	16.10.22 р. – 27.10.22 р.	виконав
Аналіз ефективності діяльності досліджуваних підприємств	28.10.22 р. – 16.11.22 р.	виконав
Розробка рекомендації по підвищенню ефективності використання та відтворення основних засобів кондитерських підприємств	17.11.22 р. – 29.11.22 р.	виконав
Висновки по роботі	30.11.22 р. – 05.12.22 р.	виконав
Оформлення роботи	06.12.22 р. – 09.12.22 р.	виконав

Здобувач-дипломник _____ Ромчук М.О.

Керівник роботи _____ проф. Самофатова В.А.

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу магістра

КРМ містить 129 сторінок, 47 таблиці, 5 рисунків, список використаних джерел з 65 найменувань, 1 додаток.

Метою виконання роботи є дослідження теоретичних та методичних аспектів формування, оцінки ефективності використання та відтворення основних засобів підприємств, визначення резервів підвищення ефективності використання основних засобів зернопереробних підприємств та розробка відповідних практичних рекомендацій по реалізації виявлених резервів.

Об'єктом аналізу, узагальнень і дослідження виступають процеси оцінки ефективності використання та відтворення основних засобів на зернопереробних підприємствах.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні, методичні та практичні аспекти оцінки ефективності використання та відтворення основних засобів на зернопереробних підприємствах.

Завданням роботи передбачено проаналізувати та узагальнити теоретико-методичні основи щодо визначення сутності категорії «основні засоби», особливостей управління основними засобами; проаналізувати методичні підходи до оцінки ефективності використання основних засобів; дослідити стан зовнішнього середовища зернопереробних підприємств; оцінити ефективність використання та відтворення основних засобів на двох зернопереробних підприємствах, визначити відповідні резерви підвищення ефективності, розробити проект заходів та практичні рекомендації по підвищенню ефективності використання основних засобів підприємств.

За результатами виконаної роботи сформульовані висновки та рекомендації щодо підвищення ефективності використання та відтворення основних засобів досліджуваних підприємств.

Одержані результати можуть бути використані на підприємствах як заходи по вдосконаленню їх роботи.

Рік виконання роботи 2022.

Рік захисту роботи 2022.

THE SUMMARY

at the Master's Work

The MW contains 129 pages, 47 tables, 5 figures, a list of sources used from 65 titles, 1 application.

The purpose of the work is to develop theoretical and methodological aspects of formation, assessment of the efficiency of the enterprise's fixed assets applying, identifying provisions for increasing the efficiency of the enterprise's fixed assets applying and developing relevant practical recommendations for the implementation of revealed reserves.

The object of analysis, generalizations and research are processes of assessing the efficiency of enterprise's fixed assets applying.

The subject of research is theoretical and methodological, methodological and practical aspects of assessing the efficiency of enterprise's fixed assets applying.

The task of the work is to generalize theoretical and methodological foundations for the definition of the essence of the category «fixed assets», features of management of fixed assets; analyze methodical approaches to assessing the efficiency of enterprise's fixed assets applying; to investigate the state of the external environment of grain processing enterprises; evaluate the effectiveness of two grain processing enterprise's fixed assets applying, to determine the relevant reserves for improving efficiency and develop practical recommendations for improving the efficiency of enterprise's fixed assets applying.

According to the results of the work, the conclusions and recommendations for increasing the efficiency of enterprise's fixed assets applying.

The results can be used in enterprises as measures to improve their work.

Year of work performance 2022.

Year of work protection 2022.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ	11
1.1. Економічний зміст основних засобів та їх роль в діяльності підприємств	11
1.2. Актуальні аспекти відтворення основних засобів підприємств	22
1.3. Управління формуванням, використанням та відтворенням основних засобів підприємств	29
1.4. Методичні засади оцінки ефективності використання основних засобів підприємств	36
Висновки до розділу 1	43
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗЕРНОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	45
2.1. Аналіз ринкового середовища зернопереробної галузі України	45
2.2. Техніко-економічна характеристика зернопереробних підприємств	53
2.3. Аналіз ефективності використання основних засобів зернопереробних підприємств	60
Висновки до розділу 2	94
РОЗДІЛ 3. ПРОЕКТ ЗАХОДІВ ПО ПІДВИЩЕННЮ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗЕРНОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	96
3.1. Проект установки лінії по виробництву суміші для випікання зернового хліба на ДП «Куліндорівський комбінат хлібопродуктів»	101
3.2. Проект підвищення рівня механізації технологічного процесу на ПрАТ «Херсонський комбінат хлібопродуктів»	109
3.3. Оцінка впливу впровадження проєктів на показники діяльності підприємств	114

	7
Висновки до розділу 3	120
ВИСНОВКИ	122
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	125
ДОДАТКИ	130

ВСТУП

Актуальність теми. Гармонізація процесів раціонального формування, а також підвищення ефективності використання та відтворення основних засобів підприємств є важливим теоретико-методологічним завданням економічної науки в сучасних динамічних умовах господарювання. Серед факторів, які забезпечують конкурентний потенціал підприємств особливе місце займає забезпеченість та стан основних засобів. Саме наявність сучасного обладнання, устаткування, інструментів, приладдя, комплексна механізація, автоматизація та роботизація виробництва, ремонт та модернізація зношеного обладнання істотним чином впливають на виробничо -господарську, фінансову діяльність, конкурентоспроможність підприємств в контексті їх стратегічного розвитку. В іншому випадку, не отримуючи належного забезпечення основними засобами підприємства не мають можливості функціонувати виробляючи конкурентоспроможну продукцію.

Студент	Ромчук М.О.			КРМ.ЕП.1.723-03.2.2			
				Текстова частина	Стад		Стор.
						8	122
Керівник	Самофатова В.А.				ОНТУ		
Зав.каф.	Павлов О.І.						

Виключно актуальними сьогодні є питання раціоналізації управління основними засобами, що пояснюється необхідністю підвищення ефективності використання та відтворення основних засобів, а також комплексного дослідження впливу факторів оточуючого середовища. Управління основними засобами є способом організації процесів формування, оновлення, використання основних засобів, прийняття вчасних та дієвих управлінських рішень, що забезпечить зростання ефективності діяльності підприємств, довгострокове функціонування та досягнення стратегічних цілей.

Значний внесок у розробку теоретико-прикладних положень у сфері вивчення питань управління основними засобами, а також проблематиці оцінки ефективності їх використання та відтворення на підприємствах зробили іноземні та вітчизняні науковці, а саме Дж. М. Кейнс, П. Гейне, А. Маршалл, Д. Хайман, І. Бланк, С. Покропивний, В. Ковальов, Ю. Цал-Цалко, Л. Городянська, О. Тиха та інші. Віддаючи належне вагомому науковому доробку цих вчених, варто зазначити, що деяким питанням управління основними засобами приділено мало уваги і вони досі залишаються дискусійними. Так, недостатньо вивченими залишаються питання теоретико-методичного характеру, пов'язані зі своєчасним оновленням основних засобів, організацією їх ефективного використання для забезпечення динамічного та інноваційного розвитку зернопереробних підприємств на сучасному етапі розвитку вітчизняного ринкового механізму, що свідчить про виключну актуальність теми роботи.

Метою роботи є дослідження теоретичних та методичних аспектів формування, оцінки ефективності використання та відтворення основних засобів підприємств, визначення резервів підвищення ефективності використання основних засобів зернопереробних підприємств та розробка відповідних практичних рекомендацій по реалізації виявлених резервів.

Для досягнення поставленої мети в роботі сформульовані і вирішені наступні **завдання**:

- проаналізувати та узагальнити теоретико-методичні основи щодо визначення сутності категорії «основні засоби», особливостей управління основними засобами в сучасних умовах;

- проаналізувати методичні підходи до оцінки ефективності використання основних засобів підприємств;
- дослідити стан зовнішнього середовища зернопереробних підприємств;
- оцінити ефективність використання основних засобів на двох зернопереробних підприємствах, визначити відповідні резерви її підвищення;
- розробити проєкт заходів та практичні рекомендації по підвищенню ефективності використання основних засобів досліджуваних підприємств.

Об’єктом дослідження є процес оцінки ефективності використання основних засобів на зернопереробних підприємствах.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти оцінки ефективності використання основних засобів на зернопереробних підприємствах.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з проблематики використання і відтворення основних засобів, законодавчі та нормативні акти, методичні рекомендації з формування, планування, обліку та нарахування амортизації основних засобів. Дослідження виконувалось із застосуванням таких методів: аналізу, діалектичного пізнання, порівняння, синтезу, узагальнення – для дослідження теоретико-методичних підходів щодо формування, оцінки та управління основними засобами; групування, абстрактно-логічного аналізу; економіко-статистичного, системного та порівняльного аналізу – для здійснення аналізу результатів фінансово-господарської діяльності та основних засобів підприємств, експериментального – під час оцінки ефективності впровадження заходів по підвищенню ефективності використання основних засобів.

Інформаційною базою роботи є результати теоретико-прикладних досліджень вітчизняних і закордонних науковців, присвячених питанням оцінки ефективності використання основних засобів підприємств, нормативно-правові акти, які регулюють процеси формування і відтворення основних засобів підприємств, їх амортизаційної політики, фінансова звітність двох зернопереробних підприємств.